

manæ Curie, à quo etiam de casu præcedenti consultus fueram.

Respondi negativè, quia relevium est quoddam onus ex consuetudine in eo Regno solvendum, non per morientem, vel ex ejus bonis, sed per Feudatarium successorem, cum hujusmodi onus successerit loco novæ Investituræ, quam de jure communi feudorum novus Vassallus infra annum, & diem petere debet, de qua in Masson. renovat. & in Farfen. hoc eod. tit. atque præstat pro quadam recognitione domini, taxatum in ea quantitate, quam importet medietas fructuum feudis illius anni, Item. in Const. post mortem, & in c. 1. §. Sed & res. per quas fiat investit. Frecc. de sub. feud. lib. 2. auctor. 3. Capan. in hoc tractatu de relevio. p. 1. qu. 3. & 4. cum segg. Rovit. in prag. 1. de off. procu. Cef. Ganavet. dec. 4. Pratus abser. §. 9. ac ceteri passim.

Atque eatenus successor in feudo ad hujusmodi solutionem tenetur, quatenus sit in possessione, Anna allegat. 95. Rovit. a. pragm. 1. num. 11. Capan. ubi supra. p. 1. q. 7. nu. 8. & latit. p. 4. q. 32. per tot. qui tamen subjungunt id non impedire dominum directum agere pro relevio in conditione contra quocumque tertios possessores, vel detentores feudi, sive ex ejus fructibus; Unde propterea nullatenus dici posse videtur successorem non curantem feudi successorem, ejusque possessionem, & utilitatem. posse ad hujusmodi oneris solutionem de bonis propriis surgeri, cum sit onus, vel juxta unam opinionem reale, afficiens nempe ipsum feudum ejusque fructus, vel juxta alteram personale, afficiens personam primogeniti, qui successit in feudo, ejusque possessionem, & emolumenta obtinet.

Idè quæ cum Regius Fiscus uno, vel altero modo dicti oneris solutionem consequi debeat, cum hac differentia, quod nisi fiat renunciatio, vel respectivè non solvatur infra annum, præterire potest in pœnam, solutionem duplicatam, ut constat ex deductis per Capan. eod. tractatu. p. 5. q. 1. cum segg. & alios, de quibus supra, idcirco cura esse debet eum, ad quem hujusmodi feudorum commodum, & utilitas pertinet, dictam solutionem sequi, aliaque adimplenda fieri; nam alias ipse reportabit damnum, & fructuum diminutionem, quæ resulerat à duplicata solutione, sive etiam ab illa autoritativè faciendi per Regios perceptores, & Commissarios.

An autem facta denunciatio, sed minus veridica fructuum, intret dictæ pœnae solvendi duplicatum, & sic fructus integros, distinguuntur Curte de feud. p. 2. c. 3. n. 72. impress. apud Marin. tom. 3. quod si datur lista defectiva in aliquo corpore, quod tunc occultatur, de illo solvitur integer fructus, si vero non in corpore, sed in quantitate, tunc non intret pœna.

Prout ejusdem cessionarii onus, & cura esse debet, ut stante obitu dicti Honorarii, qui hujusmodi feudorum utilitatem, & omnimodam dispositionem cessit, fiat per hodiernum Principem uti hereditum, & legitimum successorem præambulum, & apprehensio feudorum possessione, per ipsum cum Regio assensu formiter illa cedantur ei, quem dictus cessionarius nominabit; Hoc unum tamen certum videtur, dictum onus non incumbere non possidenti feudum, neque illius fructus, & utilitatem percipienti, sed solvendum esse ex effectibus ipsius feudi, & per eum, qui percipit utilitatem, ut constat ex deductis per Ann. d. alleg. 95. & Capan. d. p. 4. n. 32.

Et quod dicitur de relevio, procedit etiam in alio onere, quod nuncupatur jus raperi, solvendi pariter à novo feudi successore propter homagium domino faciendum pro nova investitura, pro quo alportandum erat, & ponendum ante pedes Regis raperum, cujus loco istud onus successit, ut per Capan. d. tract. de relevio p. 1. q. 1. n. 24. & 25. & sic non est onus defuncti, neque illius, qui feudum non obtinet, neque successorem, & utilitatem curat.

ANNOTAT. AD DISC. XXVIII.

Circa istam materiam relevii conferunt ea, que habentur infra, disc. 59. circa punctum, an pro renovatione, debitum sit laudemium, vel altera recognitio; in reliquis autem intrat idem, quod dictum est supra, disc. 26. quod scilicet est materia localis, idè quæ versatur in alia Curia, vel Principatu, non de facili tribuitur maturum iudicium desuper trahere, quando particularis occasio non tribuat, nimiamque facile est in æquivoca incidere, dum totum pendet à praxi, & stylis particularibus Tribunalium loci.

MINERBIN. CENSUS, PRO ALOYSIO ZELONO, CUM PRINCIPE MINERBINI.

Discursus pro veritate.

An Instrumentum rogatum per Notarium Vassallum probet contra Baronem, vel pro eo in Regno Neapolitano, & an Contractus possit aliunde probari, ita ut substatueatur.

S U M M A R I U M.

- 1 An Cap. Regni Ladislavus disponens Instrumenta rogata per Notarium Vassallum non probare pro Barone, procedat contra ipsum Baronem.
- 2 Quamvis tollatur fides Instrumento, non tamen annullatur contractus, qui potest probari aliunde.
- 3 Via executiva competens pro liquidatione Instrumenti non intrat, ubi illius veritas probatur per testes.
- 4 Obligatio Cameralis probata per testes non est executiva, & quid ubi per scripturam privatam.
- 5 Censuræ de necessitate non requiritur scripturam, sed potest aliunde ejus veritas probari.
- 6 Ex censuræ nullitate non ex defectu forme, sed ex inhabilitate contrahentis, fructus soluti non imputantur.
- 7 Fieri non potest ex pacto, ut credatur Notario Vassallo.
- 8 Quæ dicuntur de Barone, an procedant in Baronissa.

D I S C. XXIX.

Aloysius Zelonus Utriusque Signaturæ Referendarius, origine Pistoriensis, nativitate autem Conciensis, Condiscipulus, & carus amicus, dedit Principi Minerbinensi scut. 3. m. ad Censum, de quo rogatus fuit quidam Notarius ejusdem Principis Vassallus, unde dubitans de dicti Contractus validitate, ac Instrumenti efficacia stante Cap. Regni Ladislavus, me pro veritate requisivit, eique respondi, quod

Quamvis Molphestus pariter Conciensis, ortum habens in loco Ripæ candidæ propè Civitatem Venulinam communem patriam, ad consuetud. Neap. p. 10. q. 12. n. 6. & ceteri cumulatim per Rotam in Neapolitana Pensionis 27. Maji 1641. coram Bichio (quæ eadem tenuit sententiam) velint Capitulum Regni Ladislavus non procedere in Instrumento contra Baronem; contraria tamen opinio, ut procedat indistinctè, sive pro, sive contra Baronem agatur, est magis recepta ex Afflic. in Const. in locis Deminiis, num. 15. Ann. singul. 244. Franch. dec. 118. in princ. Rovit. conf. 91. m. 2. lib. 1. de Marin. resol. quorid. 280. in princ. lib. 1. latè Gait. de credit. p. 3. tit. 1. n. 820. & segg. ubi confatur Molphestus, & banc sumavit Rot. in d. Neapolitana Pensionis 13. Junii 1642. coram eodem Bichio impressa dec. 92. p. 9. rec. in qua receditur ab alia præcedenti superius allegata, confirmata 2. Martii 1643. coram Rojas inter ejus impressas dec. 198. unde videtur conclusio firma.

Verùm ex hoc tollitur fides Instrumento, non autem annullatur contractus, qui aliunde probatus est validus & firmus, ut per Capob. de Bar. prag. 1. n. 249. Gait. ubi supra, nu. 833. & 835. cum segg. Rot. in d. Neapolitana pensionis 27. Maji 1641. coram Bichio, & admittitur in alia revocatoria 13. Junii 1642. aliud enim est instrumentum, aliud verò contractus in eo contentus, atque subacta fide Instrumenti, non cessat contractus aliunde probatus, Sord. alios colligens conf. 144. n. 13. & segg. dec. 71. numer. 7. & Rovit. super prag. in rubr. de fid. infr. n. 1.

Et sic effectus dicti Capituli Ladislavus erit, vel in casu, quo creditor innititur soli Instrumento, aliam non habens probationem, vel ad effectum viae executivæ. Si enim creditor probaret per testes vel alias species probationis veritatem contractus in instrumento contenti, non habet eam viam executivam, quæ ex dispositione ritus M. C. V. vel alio statuto conceditur instrumentis, ut observant in specie Capob. ubi supra, numer. 240. & Gait. numer. 840. quod etiam habemus in obligatione Camerali, quæ probata per testes non habet suam consecratam viam executivam, quia gravamen esse potest, non in ipsius obligationis executione, sed in ejus admittenda deducit à Galles. de oblig. quest. 27. num. 4. ubi Zacch. numer. 7. cum segg. Quod etiam extendendum puto, ubi ageretur de obligatione contenta in scriptura privata, cujus veritas negaretur, ita ut opus esset eam formiter reco-

7 Quod non sit deferendum decisionibus, unatantum parte informant.

ANNOT. AD DISC. XXIX.

EST etiam ista lex localis, ideoque super ejus interpretatione, vel praxi deferendum venit Authoribus versantibus in illis Tribunalibus, quatenus ab illis opinionibus, vel stylis mutentur. Inspecto autem præsentis status, adhuc probabilior videtur opinio Afflic. juxta firmata in hoc discursu, atque ad ejus comprobationem plura colligit Moderni de Luca ad Franch. dec. 118.

Et quamvis idem deinde in addit. ad dec. 63. i. subdubius remanere videatur ob auctoritatem primæ decisionis Rote apud Bichium in eodem discursu infirmata, quæ est inter ejus postmodum impressas dec. 55. cum qua procedit alter Scribens, qui apud eundem addentem registrarum; attamen cessat dubitandi ratio. Itantè recessu coram eod. Bichio inter suas dec. 91. cujus notitia tam per dictos Scribentes, quam per addentes non habebatur, atque apud eundem, alii referuntur agentes de materia hujus legis.

Persistendum quoque videtur in opinione firmata in discursu, quam etiam sequitur de Marin. ad Reverter. dec. 386. non obstantè, quod eadem decisio sit in contrarium, ut ista lex adimat quidem scripturæ illam fidem, quam sibi præstat publica auctoritas notariarum, sed non annullat contractum, neque tollat facultatem probandi illius veritatem, per testes, aliasque species probationis, inter quas ipsamet scriptura, tamquam privata, connumeranda videtur, idemque Notarius, tamquam privatus testis supplendus ex aliis testibus, aliisque probationis speciebus, & adminiculis adhiberi potest, ad instar eorum, quæ habentur tit. de date, discurs. 143. de statutis, & legibus, quæ eadem fidem admittunt scripturæ, sive inducant in aliquibus contractibus præsumptionem metus, & doli cum decreto irritanti, juxta adeo frequentem praxim in Curia super contractibus mulierum, & minorum, non servata forma statutorum, quoniam operantur quidem, ut instrumentum, de se ipso non faciens illam fidem, quam aliàs de sui natura facere deberet, neque mereatur illam executionem, quam aliàs haberet, sed non impedit quin reiveritas aliunde probari valeat, quodque ipsamet scriptura deseruiat pro una ex speciebus probationis, ab aliis tamen supplenda, dum etiam contractus non solemnes, qui non sufficiunt ad obligationem, attenduntur tamen ad probationem, ex relatis apud Arguell. dec. 63. n. 37. & 38. & alibi pluries infirmatur; & sic quod lex tollit id, quod ipsa dedit circa fidem Notario præstantiam, sive quod inducit præsumptionem fraudis, & doli, vel metus; sed hæc est præsumptio juris tantum, quæ sufficit, non data contra probationem, quam non tollit, quoniam aliàs esset derogare veritati naturali, atque confovere peccatum, atque permittere locupletationem de alieno, quod fieri non potest, nisi in pœnam, quod in dubio non presumitur.

Et quatenus etiam constaret, quod ita dispositum esset in pœnam, adhuc tamen obstaret canonica æquitas, quæ ob dictam rationem peccati, quod resultat à locupletatione de alieno, invito domino, non permittit executionem pœnæ conventionalis ultra id, quod interest, ex deductis sub tit. de regal. disc. 17. & sub tit. de loc. & conduct. disc. 43. & alibi; & licet ibidem firmetur validitas conventionum pœnallium, quoties usura suspicio adfit, & juramentum accedit, attamen in illis, vel similibus casibus id provenit ratione subiectæ materiæ, & de natura illorum negotiorum.

Probabile quoque videtur id, quod firmatur in discursu, ut ista lex, quamvis sit laicalis, locum habeat etiam in foro Ecclesiastico, & cum personis Ecclesiasticis ab ejus auctoritate exemptis, quoties tamen agatur de instrumento Notarii Regii tantum, secus autem si esset Apostolicum, ex ea congrua ratione infirmata d. disc. 143. de date, ac etiam disc. 26. sub tit. de alienat. & contrah. & tit. de judic. disc. 27. quod scilicet lex non exerceat suam auctoritatem cum persona Ecclesiastica, sed cum proprio subdito, quem publicum Notarium ex ejus auctoritate creavit, dum illi attributum potestatem denegat in certis casibus, in quibus ille dicendus non est Notarius, ad instar Judicis delegati, qui in restrictionibus in delegatione contentis, non dicitur Judex, sed homo privatus, & sic dici non potest scriptura publica ob auctoritatem notariarum à Principe sibi collatam, dum ista auctoritas non adest, quia Princeps eam isto casu concedere noluisset, ac propterea dicitur illa cum non subditis indirectè operato, quam leges laicales faciunt in actibus juratis, quamvis laico non detur potestas dispensandi juramento, ex relatis d. disc. 143. de date, & plu.

recognoscere, quia substantia probationis adhuc pendere videtur à dicto testium recognoscimento, & sic in hujusmodi probationis admittione potest esse gravamen, à quo intrat appellatio, non autem ab ipsa obligatione. Non sic est, ubi concurrat publicum instrumentum, quia illud facit probationem probatam, licet de facto in praxi, etiam hujusmodi apocriasi soleat executio.

Cum igitur dictum Capitulum Regni adimat fidem instrumento, sed non annullat contractum, sequitur, ut non intret nullitas census, neque timeri valeat de imputatione fructuum solutorum, vel solvendorum in sortem, quia ex veriori sententia, census non requirit probationem instrumentalem de necessitate, ut per Buratt. dec. 10. num. 8. & segg. & dec. 46. num. 1. & segg. cum aliis plene deductis per Cencium de cens. qu. 43. ex num. 13. cum plur. & segg.

Conclusio autem de impunitis fructibus in sortem procedit, ubi nullitas constitit in defectu forme, ita ut cessante censu, contractus dicatur continere potius mutuum, vel simplex creditum pecuniarium fructuum non productivum, & in his terminis loquuntur auctoritates, quæ ad hoc possunt allegari; adeo ut, etiam si contractus esset nullus ex inhabilitate contrahentis, quia nempe Ecclesiæ, minor, mulier &c. adhuc tamen donec sequatur declaratio nullitatis, propter implicitum statum legalitatis fructus non imputantur in sortem, Ros. dec. 29. apud Cenc. & dec. 119. num. 26. & segg. par. 7. recent. idem Cenc. q. 24. & 88. utrobique num. 16. quia verè imputatio non intrat, nisi ubi deficit substantia census, sive ubi adest defectus forme, ita ut fructus faterentur usuram, sed in casu nostro, nullo modo cadere poterit ista dubitatio, nam eo ipso, quod nullo modo cadere poterit ista dubitatio, nam eo ipso, quod nullo modo solvissent fructus census, consequenter faterentur veritatem contractus, Buratt. d. dec. 10. num. 14. sequitur Cenc. d. qu. 43. n. 33. ubi alios allegat: dicta autem dec. 385. part. 5. recent. non dicit, quod fructus imputentur in sortem, sed quod solutio fructuum, & observantia non est apta tollere nullitatem contractus ad effectum, ut possit quando cumque impugnari, quod latius firmavit Rota dec. 80. part. 10. & dec. 98. part. 11. recent. & sæpe in aliis, sed non inde inferatur ad imputationem fructuum in sortem. Et sic ubi de veritate præexistens creditus, ex quo census est constitutus, constat alunde, & habemus subsequenter observantiam cum solutione fructuum, cessat verè dubitatio, solumque creditus præjudicium versatur in eo, quod non poterit ut instrumentum ad effectum viae executivæ, & liquidationis, servata forma ritus M. C. V.

Et licet Rotam d. Neapolitana pensionis Junii 1642. coram Bichio §. tandem non relevat, videatur non admittere observantiam in comprobationem instrumenti, quasi quod non sit in potestate Baronis contravenire dicto Capitulo Ladislavus, edito ob publicam utilitatem, attamen in hoc æquivocatur manifestè, & Afflic. ad hoc allegatus, quid tale non probat, ac receptissimum est, veritatem posse aliunde probari, Afflic. enim dicit, quod fieri non potest ex pacto, ut credatur Notario Vassallo, sed non excludit alios modos probandi veritatem contractus.

Habemus in simili de statutis adimentibus fidem scripturis, & instrumentis, per quæ ita indirectè statuta laicalia tollunt actus juratos, super quibus disponere non possunt, quia non per hoc tollitur modus probandi veritatem actus, & juramenti aliunde, Lambertengh. de contrah. glo. 8. verbo mariti, n. 99. Adde. ad Buratt. dec. 422. num. 18. ubi ceteri, major autem hujus creditus, difficultas consistebat in defectu regii assensus, unde propterea est posterior habentibus assensum, etiam posteriorem, forte absorbitivum totum assensum, ut intret regula, quod inanis est actio &c.

In quadam alia causa Gravinen. census coram A. C. super hoc eodem cap. Ladislavus, disputati, aliamque dicuntur de Barone, procedant in ejus uxore. Et negativè respondendum esse dixi, quia veramur in lege odiosa, & exorbitanti, non extendenda, ex punctualis auctoritate Franch. dec. 118. in fin. Et ita iudicandum fuit &c.

S U M M A R I U M.

- 1 De materia discursus.
- 2 Quod lex, quæ tollit fidem scripturæ, non impediatur aliam probationem.
- 3 Pœna conventionalis non existit ultra interesse.
- 4 Quod ista lex laicalis debeat etiam servari in foro Ecclesiastico.
- 5 Quando sit locus retentioni fructuum.
- 6 An ista lex procedat in uxore Baronis.

& plures in sua propria sede sub tit. de alienat. & contractibus prohibitis.

Superiis autem, quæ in discussu habentur super imputatione, vel restrictione fructuum cum distinctione inter imputationem intrinsecam, ratione usuræ, & extrinsecam, seu accidentalem, videri possunt ea, quæ habentur plures sub tit. de usur. præsertim disc. 17. & sub tit. de camb. disc. 31. & eod. tit. in Supplemento in Romana, seu Tudertina Cambiorum disc. 31. ac etiam infra, disc. 31.

Super alio casu, in Gravinen. census, qui insinuat in fine huius discussus; quamvis in Tribunali A. C. iudicatum fuerit, ut ista lex non extendatur ad uxorem Baronis, juxta disc. 118. Franch. nihilominus interposita appellatione per debitorem succumbentem, & commissa causa in Rota coram Dunozeo, informante solum ipso appellante, ob contumaciam, seu negligentiam procuratoris appellati, juxta huius Tribunalis stylum enunciatum disc. 32. in relar. Curie, ad favorem ipsius informantis prodiit resolutio, quæ habetur inter impressas ejusdem Dunozei disc. 843. incertumque est qualem exitum causa habuerit.

Adhuc tamen dicta resolutio non obstante, persistendum venit in eadem sententia, dum Rota processit cum solis auctoritatibus, & rationibus deductis per unam partem, eodem modo quo deducebantur coram A. C. sed non potuit instrui de eorum factis per alteram partem, adeoque huiusmodi decisiones, una tantum parte informanti, editæ, ita cogente huius Tribunalis stylo, insinuat a disc. 32. in relatione Curie, habende non veniunt in nimia consideratione, quando in aliis casibus pro auctoritate allegentur, quoties in contrarium talia deducuntur fundamenta, quæ si fuissent deducta in Rota, verisimiliter illa resolutio non prodisset; atque ad id iudices reflectere debent, non autem cum caeca fide, vel cum damnabili ineptia procedere in sola litera; neque impudenter dicti Tribunali, cur non practicer rubricam, ut ea que desunt Advocatis, Judex suppleat, quoniam id rectè procedit in his, quæ consistunt in puncto juris communis, unde propterea frequenter procedunt resolutiones contra informantem, non autem ubi fallacia consistunt in facto, vel in legitimis localibus, quorum notitiam habere non tenemur.

ROMANA CENSUS, PRO MARCHIONE FERDINANDO TORRES, CUM FRANCISCO CINCIO.

Causa disputata in Signatura Justitiae.

De Constitutione Regni Constitutionem Divæ memoriæ, concedente facultatem veniendi adversus factum proprium, & revocandi alienationem feudis; & an procedat quoad distractum, ac voluntariam recessum ab alienatione jam facta, & Regio assensu roborata.

S U M M A R I U M.

1. Facti series.
2. An creditor census cogi possit per executionem positivam ad actum facti ad retrovenditionem.
3. Ad validitatem alienationis feudis in Regno requiruntur assensus regis, ac etiam juramentum, & litteræ a securacionis.
4. De Constitutione Constitutionem divæ memoriæ, ob quam etiam contra factum proprium venire potest, & revocari alienatio.
5. Assensus regis super alienatione feudis, an suffragetur super pacto resolutivo, vel de retrovendendo.
6. Si non est præstitus super pacto contemporaneo, corrumpit in totum actus.
7. In feudis non datur simulatio, neque attenduntur privatae conventiones a Domino non approbate.
8. Recessus a contractu impugnabili capiendus pro recognitione veritatis, ideo non omnino voluntarius.

D I S C. XXX.

EX illa parte pretii, quæ ex Pontificio Chirographo destinata fuerat multiplico pro reintegracione fidei commissi, à quo prævia illius derogacione dismembrata fuerat tenuta Turtis in petra nuncupata, vendita Principi Peretto per illos de Cincis, creatus fuit census cum Mar-

chione de Torres in forte leut. 4700. ad favorem vocatorum ad fidei commissum, ad effectum faciendi multiplicam, quod primario effectum esset ad favorem emptoris pro casu evicionis, & molestiam, secundario autem dicti fidei commissi, cum decreto irritanti, ut non posset in alios usus converti, neque extinguere nisi ad effectum reinvestiendi pretium in alios effectus fructuosos de scientia, & consensu interefactorum, & sub eisdem vinculis, iuxta formam in huiusmodi multiplicis servari solitam, quia verbis Franciscus, & Bernardus Fratres de Cincis dicti fidei commissi possessores, molestabant dictum Marchionem pro punctuali solutione fructuum dicti census, ac investimento, de idcirco hic ad se ab huiusmodi molestiis eximerent, de anno 1653. pro reintegratione foris, dictique census extinctione, dedit in solutum Francisco Cincio Castrum Cadione, dedit in solutum Francisco Cincio Castrum Cagnani in Aprutio, cuius redditus asseriti fuerunt ducatonum saltem 270. subrogatum loco dicti census pro rata illi proportionata, cum eisdem vinculis, & cum pacto resolutivo, ac regressu hinc inde ad primævia jura in casu infirmitatis eorum, quæ invicem respectivè promissa inobservantia eorum, quæ peremptorè assensus ab ipso fuerant, atque desuper impetratus fuit assensus ab ipso Rege legitime executoriatus; sed quia dictus contractus non erat practicable quoad multiplicum, neque Marchio ita obtinuit liberationem à debito censu ob non servatam formam in extinctione faciendâ præscriptam, atque alii de Cincis ad fidei commissum vocati opponerant non potuisse citra consensum ipsorum, ac emptoris tenentis, fieri dictam subrogacionem, contra formam Chirographi Pontifici extra Statum Ecclesiasticum, & in bonis feudalibus devolutioni subiectis, unde propterea plures exorte sunt lites coram A. C.

Idcirco de anno 1664. præfati Marchio, & Franciscus, concorditer à dicto instrumento dationis in solutum inito de anno 1653. recesserunt, atque Franciscus tamquam reversus ad censum, alios fructus exigit; & e converso Marchio possessionem obtinuit, sed penitentis Franciscus huiusmodi contractus, seu distractus Regio assensu non vallati, prævia illius revocatione, de facto dicti Castri possessionem reassumpsit, unde propterea inter eos introducta est lites in Regia Camera, seu Regio Sac. Consilio Neapolitano; quia verbis interim dicto Marchioni non expediebat subjacere oneri dicti census, ob eius fructus graviores, quam frequentius currerent, ac etiam ob onus præstandi Cedulam bancariam, idcirco prævia dissoluta ad formam Bullæ Piane, obtinuit ab A. C. solum decretum de postponendo forem in Monte Pietatis in contumaciam creditoris, nolenti pro certa die, & hora recipere, ac instrumentum retrovenditionis fieri ex officio.

Appellavit autem ab hoc decreto Cincius, atque in Signatura iustitiæ disputatum fuit, quomodo referribundum esset de appellatione, an scilicet simpliciter ad utrumque, vel ad solum devolutivum, cum clausula sine præiudicio executionis, dilata esset resolutio, atque in hac disputatione habita esset difficultas cum votorum diffidentia, super validitate dicti distractus sequenti de anno 1664. idcirco in repositione requisitus fuit, super hoc potissimum puncto, ad scribendum pro Marchione Appellato.

Incongruum dixi disputationem, ex hac parte assumptam in Signatura, quæ proinde iustè in secunda propositione rescriptis simpliciter de appellatione ad utrumque, quoniam nullibi iure caute vel, creditorem tenentis, ac præcisè cogendum esse ad recipiendum sibi oblatum forem censu extinguendi, ita ut præservanda esset iustitiam iudicis à quo, super executione faciendâ, cum clausula sine præiudicio, ac rejectione appellationis suspensiva, dum executio iam perfecta, & consummata dicebatur mediante deposito, quod volens creditor poterat per annos, & per quatuor non accipere, ut expectaret totius causæ exitum, à quo lites effectus pendebat; si enim locus erat extinctorius, ita ut contumax esset creditor, quia prævia legitima dissoluta interpellatus fuerat ad recipiendum, bene depositum factum elset, atque ita debitor obtinebat intentum, & retrovenditio habebatur de jure pro jam executâ, & perfectâ, unde aliquid executioni factum non requirebatur, & e converso & sic verè cum inani labore, & impensa extra propositum hæc disputatione assumpta fuit.

Quatenus verò pertinet ad materiam feudalem, ac intelligentium Constitutionis Regni incipienti Constitutionem divæ memoriæ, cuius vigore dicebant scribentes pro Cincio, dictam secundam conventionem potuisse revocari, dicebam in primis videndum esse de validitate primæ dationis in solutum, seu primæ conventionis initæ de anno 1653. an scilicet

scilicet vallata esset regio assensu concessio per ipsum Regem, ut requiritur ad favorem exterozum acquirentium feuda in Regno, quos forem habitare non potest, quidquid sit quoad habitationem ad acquirendum hypothecam, seu iura, & actiones, ex his, quæ habentur in Neapolitana pro Ragis, hoc eod. tit. & an dicti assensus ad formam Regiarum pragmatiarum esset infra annum legitime executoriatus in Regio Collaterali Consilio, & quatenus sic, an etiam dictus emptor præstitisset juramentum, ac expeditisset litteras, quæ dicuntur assessoribus Vassallorum, sine quibus assensus non suffragatur, ac etiam locus est revocationi, ex deductis per Hodiern. contrav. 26. num. 4. & seq. & per tot. ac habetur in Bosanen. hoc eod. titul.

Quando enim dicti defectus adessent, vel eorum aliquis, tunc ex eadem ratione, ob quam alter contrahens præterebat potuisse revocare secundam conventionem, dicebam istum potuisse revocare primam, unde propterea res reducebatur ad priorem statum, ac si neutra facta esset, non impugnano, sed expressè admittendo propositionem apud Regnicolas passim receptam, & hodie indubitata, ut in vim Constitutionis Constitutionem divæ memoriæ, sic intellectæ, & prædicatæ, revocari possit proprius contractus, atque adversus factum proprium deveniri, ex deductis per Hodiern. d. contrav. 26. Gizzarelli. disc. 2. Apont. de potestate Prærog. tit. assens. Reg. super dot. §. 1. n. 21. & seq. & tit. de resus. feud. §. 11. Prat. observ. 2. num. 7. & per tot. & omnes.

Ubi autem dicti defectus cessarent, ita ut dictus primus contractus esset validus, & perfectus, dicebam incipientium esse Regium assensum esse infra annum legitime executoriatus non communicatum, scilicet ille concessus esset solum super alienatione feudis, ac istius translatione de uno in alterum, nulla facta mentione, pacti resolutivi contenti in eodem instrumento, vel potius concessus etiam esset super dicto pacto totoque instrumento, ita enim secundo casu indubitatum erat valde resolutionem fieri potuisse absque alio novo assensu, cum jam concessus terminus quoque casum completeretur, ut in fortioribus terminis pacti de retrovendendo adjecti ab initio in ipso instrumento, super quo, omnibusque eius pactis concessus esset assensus, habetur tamquam absolutum apud Gizzarelli. disc. 3. & alios, de quibus in Romana pro Guelso, & in aliis hoc eod. tit. in quibus specialiter actum est de puncto, an assensus super alienatione feudis, suffragetur quoad pactum de retrovendendo.

Difficultas autem cadebat in primo casu, quando scilicet in assensu de huiusmodi pacto facta non esset mentio, & tunc duo considerabam, primum quod cum dictum pactum esset in eodem contractu, & correptivum, sine quo partes alias non contraxissent, assensus ob individuum voluntatis corruerat etiam super ipsa venditione, seu datione in solutum, ut ex Camerinen. in cap. imperialem, & aliis habetur apud Gizzarelli. disc. 3. num. 11. & sequent. & alios, de quibus in Camerinen. Jurisdictionis hoc eod. tit. & secundò ut id procederet in ordine ad pactum de retrovendendo, quod importat novam venditionem, per quam dominium denuo de uno in alterum, tamquam ex integro transferretur, cum solo beneficio retroactionis, resultant, ex natura conditionis necessarie; secus autem ubi non de pacto retrovendendo, sed de resolutivo, ob conditiones, & pacta non servata, cum tunc non dicitur dominium denuo in alterum de novo transferri, sed resolvi ab initio, perinde ac si actus gestus non esset, atque prius dominium à venditore non abdicatum, tamquam per omnimodam reservationem ad suam priorem causam, fingendo per quamdam speciem possimilini, actum nunquam gestum esse, ad notat. in l. 1. & tot. tit. ff. de leg. commiss. §. 1. l. ff. de donat. & l. 1. C. de donat. que sub mod. Orthob. disc. 159. num. final. ubi ceterè.

Dubitabam verò de hoc secundo motivo, quoniam ex plenè deductis in Rossanen. decimarum coram Ricchio dec. 100. part. 9. recent. aliis post Maria. resol. 38. lib. 2. & per eundem ibidem, ac sapius hoc tit. in feudis non datur simulatio, vel alia conventiones privatæ inter partes; Principi ignota, quia venes feudatarius dicitur ille, quem Princeps agnoscit, ac habet descriptum in ejus libris, seu quinternionibus; unde cum in hac facti specie, tacito dicto pacto, obtentus esset assensus tamquam super pura venditione, seu datione in solutum, quo quam emptor effectus erat feudataris, de reliquis nulla ratio habenda erat, unde propterea magis placebat primum motum invaliditatis dicti assensus per emptorem impetrati absque mentione dicti pacti, sine quo venditor non contraxisset.

Etque magis hoc motum placebat, quia partes in recognitionem huius veritatis à contractu recesserant, illum, qui pro resolutivo habuerant, & sic ponderabam, istum secundum actum considerandum non esse, tamquam voluntariam recessum, ac novum distractum actus jam validi, & perfecti, habentem speciem novæ alienationis, in quibus terminis admittebam ex defectu novi assensus rectè intrare facultatem revocandi, sed tamquam declarationem veritatis, seu individuum voluntatis partium, non faciendi unum actum sine altero, unde propterea resultabat nullitas assensus; non tamen fuerunt hæc mature disputata, sed solum sic incidenter, & ut dictum est, extra causam opportunitatem.

cognitionem huius veritatis à contractu recesserant, illum, qui pro resolutivo habuerant, & sic ponderabam, istum secundum actum considerandum non esse, tamquam voluntariam recessum, ac novum distractum actus jam validi, & perfecti, habentem speciem novæ alienationis, in quibus terminis admittebam ex defectu novi assensus rectè intrare facultatem revocandi, sed tamquam declarationem veritatis, seu individuum voluntatis partium, non faciendi unum actum sine altero, unde propterea resultabat nullitas assensus; non tamen fuerunt hæc mature disputata, sed solum sic incidenter, & ut dictum est, extra causam opportunitatem.

S U M M A R I U M.

1. Ad materiam facultatis revocandi.
2. De eadem in Statu Ecclesiastico in bonis jurisdictionalibus.
3. Generaliter de eadem materia penitentia de jure communi.
4. De pacto de retrovendendo non vallato assensu.

ANNOT. AD DISC. XXX.

Assumptum huius discussus super libera facultate penitendi, & revocandi contractum, donec in forma valida sequatur assensus, qui actum perficit, & informat, in eo Regno in hac materia feudali est indubitatum, ideoque aliam non exigit comprobationem; multaque desuper habentur apud Rosam, consult. 14. & 15. & 23. Martin. ad Reverter. disc. 358. & 498. Et de assensu non suffragante quoties obtineatur rem non integra, nempe post revocationem, vel post mortem unius ex contrahentibus absque novo consensu hæredis, habetur infra, disc. 67. & 106. & in aliis.

Omnia verò, quæ per Regnicolas dicuntur super illa facultate penitendi, & revocandi in illis feudis, æque procedunt in statu Ecclesiastico in bonis jurisdictionalibus, quamvis feudalem qualitatem non habeant, sed sint allodialia, ob Constitutiones Apostolicas, quæ irritant contractum, eandemque facultatem præbent, & de quibus Constitutionibus, earumque operatione, habetur infra, disc. 66. cum seqq. ac etiam sub titulo de credito, discurs. 13. & 151.

Generaliter autem in puncto juris communis, an & quando, pendente concessione beneficii domini, vel tertii, sit locus penitentia, habetur in Romana, seu Albanen. Vinex sub tit. de donat. in hoc Supplemento disc. 61. ubi latè de materia.

Et de altera conclusione, de qua in hoc discussu super pacto de retrovendendo, adjecto ex intervallo, vel etiam in continenti, non tamen approbato per assensum, an vitiet, vel vitietur, habetur infra hoc eod. tit. disc. 69.

BOJANEN. FEUDI

PRO DUCE JELSI CARAFA.

Responsum pro veritate extra Curiam.

Revocata emptione, seu venditione feudis in vim Constitutionis incipienti. Constitutionem divæ memoriæ, an veniant per possessorem restituendi fructus, & per non possessorem solvendum interesse pretii accepti, & quid si hoc interesse excedat fructus feudis.

S U M M A R I U M.

1. Facti series.
2. Usuræ, seu fructus per emptorem venditori debite pro pretio non soluto, an possint ex conventionem excedere ipsos res fructus.
3. Reverso contractu alienationis feudis ob defectum assensus, vel alterius solemnitatis, emptor tenetur restituere fructus feudis, & venditor tenetur ad usuras pretii; sed quid si usurae sunt majores, & superant fructus.

D I S C. XXXI.

Acta per Ducem Jelsi emptione Oppidi Campibassi, & expedito Regio assensu, ejus tamen forma non servata circa juramentum præstationem, ac literarum assessoris expeditionem; idem Dux emptor dictam emptionem revocavit, quod in vim Constitutionis Constitutionem divæ memoriæ, fieri posse receptum est, quamvis ex parte revocasse volentis, defectus implementi proveniat, quo stante, cum recepta sit Regnicolarum propositio, tali casu emptorem

sem teneri restituere fructus ex feudo perceptos, venditori vero duras pretii habiti, & penes eum retenti; prae- tendebat Dux longè majores esse pretii usuram, quam feudi fructus; ideoque illud plus per ipsum peti posse, ac de praedictis interrogatus

Respondi. incongruum esse super hoc puncto responsum venientis in Romana Curia, cujus opinione attenda, contraverfiae casus dari non potest, quia usura pretii solvi excedere non possunt fructus rei, quorum loco hujusmodi usurae tanquam recompenfativae admittuntur, ut habetur in Lucana, & in aliis sub tit. de usuris, & interesse, ubi ostenditur hanc in puncto juris esse veriorum, ac omnino tenendam opinionem; sed praesupposita etiam aliquorum Regni- colarum opinione, de qua ibidem, & per Merlin. libr. 2. contr. 50. num. 18. & seq. ut ista usurae possint excedere metam fructuum ex ipso feudo perceptorum, adhuc dixi magnam sentire difficultatem contra Ducem emptorem, ex cuius parte requisitus eram, quia revocatio provenit, non ex omnimodo defectu assensus jam obtenti, sed ex defectu formae per ipsum emptorem abique alio venditoris factio implenda, itaut in dolo, vel culpa dicendus sit, non faciendo id, ad quod de jure tenebatur; quo posito, iniquum, ac tam iniquum, quam positive juri contrarium dicebam, ut inculposus, ex propria culpa, & delicto commodum & gratiam, in jacturam, & praedictum innocentis reportare debeatis, alias dari posset nimis lata occasio fraudis, & doli, quod emptor solvit pretio, longo tempore negligeret hujus formae implementum, negligendo etiam bonam feudi administrationem, ac majorem fructuum perceptionem, certum interim de cursum magno usurarium ad ejus favorem, cum quantum cumulo venditorem in bona fide verfarum supplicium posset, & ita punctualiter per has rationes dici decium esse per Sacrum Consilium apud Tappiam decis. 8. quam referunt, & sequuntur Capobl. de Baron. tom. 2. c. 21. in fine, Merlin. tom. 2. contr. 50. n. 39. de Marin. resol. quorid. 83. lib. 2. per tot. signanter ex n. 18. & seq. Maxime quia contraverfiae casus erat inter emptorem majorem, & culpatum, & venditorem pupillum, vel minorem innocentem, atque optima mihi etiam visa est ratio ponderata apud Tappiam de decis. 8. in fine, quod licet fructus burfates feudi fonsatapa, & honorificentiae jurisdictionis, & Baronialis praerogativae, & hanc dixi videri veritatem.

S U M M A R I U M.

- 1 De facultate penitendi in feudis.
- 2 De punctis hujus discurfus.
- 3 De eadem facultate penitendi, etiam de jure communi, & de restitutione fructuum data resolutione contractus.
- 4 Quod ad favorem emptoris inter etiam aquinas leg. curabit.
- 5 De differentia inter emptorem, & creditorum percipientem fructus ex pigore.
- 6 Quod non detur interesse pretii supra fructus ipsius rei, & nisi, 9.
- 7 Potissime favore ejus, qui discedit à contractu.
- 8 Laudantur Doctores Neapolitani in materia feudali.
- 9 De eodem, de quo num. 6.
- 10 Quando interesse, etiam in casu licito, non petatur ultra fructus bonorum.
- 11 De ratione habenda in valuatione feudorum, eorumque fructuum.
- 12 De differentia inter emptorem, & venditorem in hac materia.
- 13 De modo tenendo per Consulentes, & quare eis deferri non debeat.

ANNOTAT. AD DISC. XXXI.

1 P R aesupposita in utroque contrahente coequali penitendi, seu revocandi facultate, de qua discurfus praeced. non solum in casu non impetrati assensus, sed etiam in altero deficientis perfectionis, ob non adimpleta ea, quae juxta tenorem, & clausulas ejusdem assensus adimpleri debent, cum paria sint nullum, & nihil, sive actum non esse gestum, vel gestum sub conditione suspensiva, sive impeditiva perfectionis, ipsa conditione non purificata, ex his, quae in hac materia late expendantur per Rosam consulti. 14. & 23. & in aliis in annor. praeced. insinuatis

2 Duo sunt hujus discurfus puncti. Primò nempe super restitutione fructuum scienda per emptorem, & converso

super obligatione venditoris ad interesse pretii percepti, quod interim in manibus habuit; & secundò super excessu, an scilicet interesse debitum emptori, excedere possit metam fructuum venditori restituendorum, vel converso, an venditor, qui interesse pretii non solvit exegit, ultra metam fructuum feudi vendit, teneatur illud plus restituere, vel respectivè imputare.

Primus punctus dici non meretur localis, ac pendens ex stylis particularibus illorum Tribunalium, quoniam ubique ex dispositione, vel ratione juris communis posita imperfectio contractus emptionis, & venditionis, intrat eadem restitutio fructuum, juxta ea, quae habentur sub tit. de alien. & contr. at. disc. 1. in materia alienationis bonorum Ecclesiae, & sub tit. de emp. & vend. disc. 44. in casu lesionis enormissimae, redolentis dolum praesumptum, & alibi pluries, & praesertim infr. eod. tit. de alien. in Ferrar. Tenute. disc. 69.

Ex ea juridica ratione, quod fructus dicuntur sequela dominii, atque pertinent ad eum, qui fuit dominus, qualis semper fuit venditor, à quo, ob infectionem contractus, ipso jure, non autem ex exceptionis, nunquam dominium abdicatum fuit, & per consequens non translatum in emptorem.

E converso autem, circa interesse pretii soluti, reficiendum emptori, quavis de stricta juris censura, & juxta opinionem, quas ad mentes Sac. Canonum, probabilius sequitur Curia Romana, nullum interesse debetur, quod nec verificentur requisiti lucri cessantis, vel damni emergentis, dum pecunia est de sui natura sterilis, & infructifera, ideoque non est apta producere fructus, & accessiones citra labem usurariam, ex his, quae pluries habentur sub tit. de usur. & sub altero de camb. At tamen in isto casu probabilius est, atque in ipsamet Curia receptum, ut favore emptoris quoque pro rata pretii soluti intrat eadem equitas text. in leg. curabit. C. de act. emp. et deducit eod. tit. de usur. disc. 25. Tum ex natura correlativorum, quodque restitit eadem equitas, ut venditor eodem tempore habeat rem, & pretium, atque locupletetur de alieno. Tum etiam quia ita emptor animum declaravit, non solum verbis, sed etiam factis, erogandi ejus pecuniam in bona stabilia fructifera, & per consequens, ita probata remanent requisiti lucri cessantis.

Hinc proinde retentis opinionibus, cum quibus Curia procedit, magna differentia est inter emptorem, qui pretium solvit, & fructus ex re percipit ex titulo emptionis, quavis intrinsece invalidae, & imperfectae, ad eundem defectu nullitate, vel imperfectione, causa reducatur ad non causam, & titulus ad non titulum; & inter alium casum, in quo creditor, ex causa mutui expliciti, vel impliciti, pignum possedit, atque fructus ex eo percipit, quos de jure restituere, vel imputare teneatur, abique eo quod pretendere valeat deductionem interesse pecuniae mutuatae, dum in creditore cessant dictae rationes; unde propterea in Curia non admittitur ille modus calculandi, de quo apud Fontanell. decis. 208. & seq. ac etiam apud Maltrill. decis. 106. & advertitur sub tit. de usur. disc. 4. & in aliis.

Localis verò, & qui exorbitat à regulis juris Canonici, est alter punctus, in quo supponitur, ut interesse pretii soluti, vel respectivè non soluti, excedere valeat metam fructuum ipsius rei jid etenim, juxta dictas opiniones, quas Curia sequitur, omnino reprobarum est, ex his, quae habentur pluries deducit d. tit. de usur. praesertim disc. 17. cum seq. ideoque extra illa Tribunalia procedentia cum quodam stylo ibi recepto, non datur hujus quaestiois casus, & per consequens per Scriptorem exterum, saltem in ratione domicili, & qui in illis Tribunalibus bene versatus non sit, tutum iudicium dari non potest, sed deferendum venit ibi versatis, dum, sive bonus, sive malus sit stylus, de facto cum eo proceditur.

Adhuc tamen, dicto stylo admisso, persistendum videtur in eodem sensu, de quo in discursu, quod scilicet quoties revocatio contractus proveniat ex factio voluntatis, multò verò magis culposo emptoris, juxta casum praesentis discursus, ac alios, de quibus apud Tappiam decis. 8. & apud Rosam consulti. 14. & 15. nullo pacto emptor in hac pretensione exaudiri debeat, sed solum sit locus coequali compensationi, dum aliis esset dare maximum inconveniens, ab utraque naturali, & positiva lege damnatum, ut quis ex propria culpa, proprioque delicto, commodum, & lucrum reportare debeat cum damno, & jactura alterius innocentis, cui injuria fieri dicitur, violando datam fidem; ideoque contraria opinio continere videtur quemdam rigorem legaleium, omni ratione desitutum, ac fundatum in quibusdam legalibus propositionibus male applicatis, illas attendendo ad literam judaico more.

Ita enim dari posset de facili casus, ut callidus fenerator sub

NEAPOLITANA SEU CAPUTAQUEN.

PRO MAGNO COMESTABILI COLUMNA, CUM DUCE DIANI.

Discursus pro veritate.

Quomodo, & de quibus corporibus deficientibus praestanda sit evictio per venditorem feudi. Et quando intrent termini evictionis, vel rei non traditae.

S U M M A R I U M.

- 1 Fallit series.
- 2 Venditor feudi tenetur de evictione ipsius corporis in universum, non autem de singulis membris.
- 3 Fallit in his, quae ad speciem reducuntur, & quando dicuntur deducta ad speciem.
- 4 Venditor qui dixit velle teneri de factio tantum, ad aliud non tenetur.
- 5 De exceptione rei non traditae competem. emptori ad verfus venditorem.
- 6 De membris expressis cum clausula si qui, vel si quae & c. an debeat evictio.

D I S C. XXXII.

E Xposita venali de ordine Sacri Consilii Neapolitani ad instantiam creditorum Marchionis Polla, Terra Diiani cum suis annexis, ac pertinentiis tam feudalis, quam allodialibus, distinctè descriptis in estimatione de ordine ejusdem Sacri Consilii facta per Regium effimatorum, qui ibi Tabularium dicitur, illam emi M. Comestabilis Marcus Antonius Columna pro duc. 50. mil. ac post aliquot annos decennii spatium non excedentes, idem M. Comestabilis dictam Terram cum solita expressione generali bonorum, membrorum, & jurium in feudorum venditionibus, vel concessionibus, juxta formularium exprimi solitorum, & cum alia particulari aliquorum bonorum, & jurium expressione sub dictione, Signanter, relative tamen ad dictam estimationem factam per regium Tabularium, vendit Carolo Calà Regis Camerae Summariae Praesidenti, pro eodem pretio ducatorum 50. mil. & cum pacto pluries respectivo, quod de predicto feudo, ac bonis, & membris sub verbo Signanter, expressis, teneatur de evictione à se ipso, & ab eo causam habentibus tantum, & non alias, aliter, nec alio modo, itaut in casu evictionis ab alio, quam à se ipso, vel ex factio suo, non teneatur, nec ad evictionem, nec ad aliquam pretii restitutionem, vel diminutionem, sed tali casu emptor actionem habeat contra primum venditorem, quique creditores, quibus pretium ab ipso Comestabili solum fuit cum obligatione restituendum &c. cum reiteratis protestationibus cedendi jura talia qualia, & pro ut sibi competunt, &c.

Cum autem emptor aliquam pretii partem deberet, & ad illius solutionem post plures annos urgeretur, praetendere cepit evictionem, seu pretii defalcationem, sub praetextu deficientiae aliquorum corporum, & bonorum, & praesertim aliorum arborum, quae dicebantur arefactae, necnon ob certum augmentum adohae per Regium Fiscum praetensum ultra summam de praeterito consuetam; cumque ejusdem Comestabilis Advocati in dicta Civitate existentes de hujusmodi praetensionum subsistentis satis timere ostendentes, et consilium quendam praedictalem concordiam, per quam dabatur totum id, quod rigorose praetendi posset, & ultra, principalis juxta suam naturalem iudicium, vanum iudicando hujusmodi timorem, stante dicto pacto expresso non praestandi evictionem, vel pretii diminutionem, nisi ex factio suo tantum, voluit me, & bon. mem. Roncium in signem jurisconsultum, ac magnum hujus Curiae Advocatum consulere, qui concorditer de hujusmodi consensuum timore mirati fuimus.

Regulam enim juris esse dicebamus, in feudis, quae universalitatem bonorum importare, seu constituere dicuntur, evictionem solum praestari de ipso corpore feudi, non autem de singulis ejus membris, & bonis, ad instar venditoris hereditatis, juxta textum in l. 2. in princ. & §. fin. & leg. venditor ex hereditate, ff. de hereditate, vel actione vendita, & l. 1. C. de evictio. ubi dicitur hereditatis, vel alterius universalitatis venditorem teneri de evictione totius corporis, non autem singulorum bonorum, quod in specie feudorum firmant Afflicti. super feud. in rubr. de invect. de re aliena

facta num. 17. Ursill. ad eundem Afflic. decif. 81. num. 6. Mangil. de evict. quæst. 119. num. 23. Rosental. de feud. cap. 8. concl. 29. in glo. lit. F.

3 Et quamvis id ex communi intelligentia, & praxi procedat in illis corporibus, & bonis, quæ sub generica expressione enunciata sunt, non autem in iis, quæ habent expressionem specialem explicatam sub dicto verbo, seu dictione Signanter, ut advertit Ursill. ad Afflic. ubi supra, cujus traditio ibi in praxi est passim recepta, quod clarè in presenti comprobatur remanebat ex tenore instrumenti, ubi dicitur venditorem pro facto suo teneri debere de evictione honorum, sub dicto verbo Signanter specificatorum; nihilominus id neque in presenti procedere dicebatur, stante pacto expresso non præstandi evictionem nisi in casu, quo illa ex facto proprio sequeretur, quæ exceptio constituit regulam negativam in contrarium, ut ultra ea, quæ generaliter in iussumque rei evictione firmant DD. in l. si fundum sciens, C. de evict. de quibus decif. 453. num. 16. 457. & 496. num. 1. C. per tot. part. 9. rec. in specialibus terminis feudorum optime advertit Afflic. in dicta rubr. de investit. de fe aliena, n. 17. ubi firmat, quod dum venditor certum evictionis casum expressit, in aliis teneri noluisset, multo magis in presenti, dum non solum concurrat argumentum ex aliquorum casuum specificatione ab Afflic. deductum, sed adsint verba clara, & pluries repetita, huiusmodi voluntatem non minus expressè ostendentia.

Foris, quia ultra verba, concurrerant etiam facti circumstantiæ, dum totius instrumenti tenor, & præsertim eadem pretii quantitas, & sæpius repetita relatio ad estimationem ut supra factam, & bonorum notulam in eo contentam, liquido ostendere videbantur, Comestabilem aliud gerere noluisset, nisi tollere se de medio à dicta emptione, atque in ejus locum in omnibus emptorem ponere, & subrogare, perinde, ac si ad ejus commodum, ejusque nomine, tantum procurator, vel nulum instrumentum ab initio emisisset, nullum aliud in commodum, vel molestiam passurus, nisi ex facto proprio, unde juri, ac rationi nimis contrarium videbatur, ut teneri deberet ad id, ad quod non teneri velle expressè declaravit, in protestans fuit, præsertim ad deficientiam corporum resistentia, à casu sortito, seu vitio natura, ut est arborum arescentia, sive à nova Filii præteritione super Adobæ arguendo.

His difficultatibus communicatis præfatis Consulentiibus, isti satis egregè ferentes motiva, responderunt omnia prædicta bene procedere quoad punctum evictionis, secus autem quoad alterum rei non tradita, cui dicebant emptorem in ius, aliud ad id non allegantes, nisi regulam generalem deductam ex text. in leg. Julianus, S. offerri, C. leg. qui pendentes, ff. de actionibus empti: sed parum solida responsio reputata fuit, tum quia sub nomine evictionis largè sumpto vocabulo venit etiam non traditio, quæ tacita evictio dicitur, ut ex Bald. in leg. si vendiderit, ff. de evict. observat Mangil. de evict. quæst. 1. num. 6. Unde dum per verba nimis generalia, & effrenata venditor declaravit ad nihil velle teneri, nisi ad id, quod ex suis hypothecis, & alienationibus, vel aliis actibus præjudicialibus resuleret, vnum videbatur dicere, ut sibi ob stare posset non traditio illius rei, quæ vitio natura, vel alio casu defecit; tum clarior, quia dum agitur de venditione universitatis, sufficit tradidisse ipsam universitatem, seu corpus feudum, non autem singula bona, & jura, quæ accessoria, & consecutiva ad ipsam universitatem veniunt, eodem modo, quo superioris de venditore hæreditatis dictum est; nec videbatur quomodo pro viros in magna Civitate legalis facultatis professores afferretur, quod augmentum oneris ex novis Filii præteritionibus post sequitam venditionem resulant, dicit potius venire hic exceptione rei non tradita, dum id potius tribui potest inopinato casu supervenit; nihilominus ego, & collega prædentialiter consultimus Comestabili, ut se concordaret omni quo posset modo.

In proposito autem evictionis præstande de feudorum membris, quamvis illorem venditio cum clausula si qui, vel si que etc. salvere solet ab obligatione evictionis, quasi quod venditor vendere voluerit jus, quod ipse habebat, tale quale etc. Nihilominus id procedere quoad membra non possessa, secus autem quoad possessa de tempore venditionis, subsistit, sed debili modo, & cum regulis generalibus, Anell. Amat. conf. 67. qui se refert decifum per Regiam Cameram Summarie, & idem dixit Rota in Sabinen. Status, de qua hoc tit. quod tamen minus verum videtur, stante expressa contraria voluntate per dictam clausulam explicata, nisi ex conjecturis, vel aliis facti circumstantiis, & præfer-

tim, super omnia, ex pretii quantitate, constaret de huiusmodi membris utpote certis, & pacifice possessis, fuisse in pretio habitam rationem, itaut clausula referri possit magis ad Notarii formulam, ut idem Amatus advertit.

S U M M A R I U M.

- 1 De regula, quod in venditione universitatis non præstatur evictio rerum singularium.
- 2 De limitatione.
- 3 Quomodo intelligi debeat tam regula, quam limitatio.
- 4 De eadem, & de differentiâ inter animum casum, & alterum, ideoque fit questio facti decidenda ex casuum circumstantiis.

ANNOT. AD DISC. XXXII.

DE materia hujus discussus, quod scilicet venditio feudo, quod importat universitatem, debeat evictio de ipsa universitate, non autem de singulis membris, vel effectibus, habetur etiam infra hoc tit. decif. 65. C. tit. de empt. & vend. disc. 26. ubi de eadem conclusione, & cessat, seu venditio sit hæreditas, & tit. de dot. disc. 89.

Quamvis autem vera sit regula, ac etiam vera sit limitatio in hoc discussu insinuata, respectu scilicet illorum membrorum, seu effectuum, quæ deducuntur ad speciem cum verbo signanter, vel cum alio aequipollenti; ita tamen, tam regula, quam limitatio continent simplicem juri præsumptionem operativam in dubio; secus autem accedente, non solum clara, & expressa probatione contraria, quo casu nulla cadit questio, ad regulam Text. in l. ille, aut ille, ff. de leg. 3. sed etiam ob contrarias præsumptiones, & argumenta, illud præsertim, quod refertur à quantitate pretii, quod magnum est argumentum voluntatis partium; & quod in tractum deducere voluerint, ut pluries advertitur in tit. de empt. & vend. & alibi, cum sit principium certum.

Magna igitur discretio dignoscitur inter istum casum, & alterum, de quo dicto disc. 65. quoniam ibi venditio facta est ad estimationem in fructu, ad tot pro centenario, juxta frequentiorem proximi venditionis Castorum in Statu Ecclesiastico, ac etiam venditionis feudorum, in hoc Regno Neapolitano, ubi per illos publicos estimatores, qui tabulari dicuntur, sunt estimationes, habendo rationem de omnibus introitus, & effectibus, & juxta qualitatem locorum, & Regionum respectivè, & per consequens deficientem aliquo membro, vel effectu, non debet venditor obtinere pretium rei, quæ non erat sua; bene verum est, quod verificatur regula non præstandi evictionem, cum tere potius intret defectio, vel deductio ex actione quanti minoris; in presenti autem venditor, qui novus emptor quocumque erat, aliud non agit, nisi ponere alium in locum suum, ideoque semper eductum, ut procedendum non sit cum generalitatibus, sed jura singulorum casuum circumstantias, cum revera istæ sint quæstiones potius facti, quam juris.

ROMANA LEGATI PRO PRINCIPE SABELLO, CUM CARLOTTA SABELLA PRINCIPISSA CARIATI.

Responsum in causa vertente in Sacro Consilio Neapolitano.

An & quando Feudatarius citati, & conveniri possit in feudo, seu in eo foro, cui feudum subjacet, quamvis ipse ratione tamen originis, quam domicilii sit alterius fori, & aliqua de iudicio legis diffamari, an scilicet illius intentator sit actor, vel reus.

S U M M A R I U M.

- 1 Facti series.
- 2 Interminandum est iudicium, ubi caprum est.
- 3 In iudicio leg. diffamari quis dicitur actor, & quis reus.
- 4 In Curia potest inchoari cum procuratore generali.
- 5 Feudatarius an & quando conveniri possit in loco feudum.
- 6 Beneficiatus convenitur in loco Beneficii.
- 7 Pro legatis non competit hypotheca in feudis.
- 8 Quomodo intelligatur conclusio, de qua n. 5.
- 9 De fori competentia juxta diversos Principatus.

10 In quo foro Legatarii conveniant heredem pro legatis, 11 In causa universali fori dignior trahit onus, 12 Quomodo interpretanda sit renunciatio facta in iura donationis.

D I S C. XXXIII.

PRincipissa Catharina Sabella tanquam Principis patris primogenita, & hæres, Domina, & possessrix Civitatis Albani, Oppidi Aricciæ, Caffari Cretonis, & aliorum bonorum in Statu Ecclesiastico, ac etiam plurimum feudorum sub nomine Baronie Pelschi Rochiani in Regno Neapolitano, in iussum herede Bernardino filio primogenito, Fabricio secundogenito, tunc Archiepiscopo Salernitano, postmodum Cardinalis, iure legati reliquit (scilicet 100. mil. & Carlotta filia, quæ tunc fecundas nuptias contraxerat cum Principe Carliati, pariter legavit scilicet 30. mil. Cumque dicta Carlotta occasione doris habita præfato Bernardino fratre, vel occasione istarum nuptiarum, vel primarium cum Aldobrandino, amplam fecisset renunciationem de omnibus successibus, legatis, & jurebus, tam de præterito obventis, quam in futurum, etiam ex testamento obveniendis, eaque non obstante præterierit dicti legati consecutionem, hinc dictus Bernardino usque ab anno 1645. ex remedio leg. diffamari, ff. de iussum, & manumissi, & leg. si contrahat, ff. de ad instur, quod vulgo tactationis, seu diffamationis dicitur, causam introduxit in Rota citato feudum Carlotta absentis Procurator generali in Curia existente, ad quam causam per aliam commissionem obtinuit quoque admitti dictus Fabricius alter filius, & delegatus, rebusque plurimum annorum spatio in hoc statu sub silentio existentibus, ac mortuo dicto Principe Bernardino, eadem Carlotta jam vidua iudicium instituit pro dicti legati acquisitione una cum interesse in Sacro Consilio Neapolitano contra Principem Julium dicti Bernardini filium, tanquam Feudatarium, tam ratione dictæ Baronie, quam etiam Principatus Venasii, & Comitatus Celani ex successione Mariæ Fellicis Præteritæ matris, juxta ea, quæ habentur in Venasen. hoc eodem tit. petendo dictum Julium cogi in actione personali ad vendendam dicta feuda Baronie utpote hæreditaria præfata Catharinæ testatrix, ut de pretio satisfieri posset, quare desuper ex parte dicti Principis in Urbe existentis consultus, an scilicet iudicium in dicto Sac. Consilio conveniri posset, vel de iustitia remittenda esset causa ad suum forum, ut jam per eum Agentes de remissione oppositum fuerat.

Respondi, etiam cum sensu veritatis, dictæ remissioni omnino locum esse debere, quamvis iudicium in Curia præventum non esset, multo magis, ac indubitanter, stante præventione, unde propterea in responso desuper edito duas constituimus inspectiones, unam super legitima præventionem in Curia, quam supponebatur ex parte adricis, utpote semper absentis apud secundum virum, omnino impugnari, & alteram, circumscripta etiam dicta præventionem, quatenus adhuc res esset integra.

Quoad primum, posita legitima introductione iudicii in Rota, resultabat absolutum juris principium deductum ex vulgari textu in l. ubi acceptum, ff. de iudicio cum concord. apud Carleval. de iudicio tom. 1. disp. 2. numer. 899. & omnes, quod ibi terminandum est iudicium, ubi ceptum fuit.

Pro legitima verò dicti iudicii præventionem, ac introductionem, concurrerunt duo ejus requisiti, primo scilicet competentia fori, & secundo citatio partis legitime exequuta, quorum utrumque verificabatur, cum enim Princeps Bernardinus esset Romanus, ibique domicilium habere, ac etiam in Urbe obisset testatrix, conditum esse testamentum, adita hæreditas, ac etiam ibi, & in Statu Ecclesiastico adesse parè tota assis hæreditarius, exceptis dictis feudis, fortè neque vigesimam partem dicti assis constituentibus, indubitate erat competentia fori Curie Romanæ, non obstante, quod dicta actrix origine etiam Romana; se transulisset ad domicilium Viri, ibique domicilia effecta esset, quoniam quicquid dicitur fuisse apud Afflic. decif. 267. & sequens, rejecta ista opinione, magis communiter receptum est, intentantem dictum reuendum si diffamari, quamvis in ordine videatur actor, at tamen in substantia esse reum, proindeque trahere posse ad forum suum illum, qui se futurum actorem iactavit, etiam si hic à dicto foro omnino exemptus esset, ut ex Capycio, Ursill. Marana, & aliis latè habetur apud Cacheran. decif. 151. Muscatell. in praxi civilis, part. 1. glo. reus, num. 13. ibique latè Prat. in addit. Tappia decif. 33. numer. finali. &

hanc sequuntur etiam Rota, ut decif. 506. numer. 12. & leg. part. 3. recent. decif. 102. in fine, part. 6. & sæpius, potissime verò ubi ille, qui tale iudicium intentavit, est debitor, seu possessor bonorum, super quibus futura est controversia, cum tunc sit conclusio non admittens distinctionem, cadentem in casu, quo non possidet, juxta distinctionem, de qua plenius in Sabinen. vice, seu transitus sub rubr. de Regalibus, & pluries in sua materia sub rubr. de jurisdictione, & foro competenti.

Alterum verò requisitum citationis partis legitime exequitæ, pariter concurrerat, cum citatus esset eisdem adricis Procurator generalis in Curia existens, cum quo receptum est, in eadem Curia iudicium institui, seu inchoari posse, non citato principali, ut apud Gregor. & Aden. decif. 127. num. final. ac etiam in specie huius iudicii habetur apud Capyc. decif. 28. n. 9. & Capyc. Latr. consulat. 114. num. 30. & 35.

Verum ubi præmissa omnia cessarent, itaq; res esset omnino integra juxta secundam inspectionem, ad huc tamen dicebam, etiam pro veritate, dictum forum esse incompetentem, atque omnimodam competentiam esse in eadem Romana Curia, in qua iudicium ut supra præventum erat, licet enim apud feuditas recepta sit propositio, feudatium citari posse quamvis absentem in ipso feudo, atque conveniri in eisdem feudi foro, ex deductis per Ann. allegat. 74. num. 2. & 3. & singul. 153. Rovit. pragmat. 2. de citat. n. 20. apud quos concordantes, nihilominus id procedit in causis spectantibus ad ipsum feudum, ejusque causa, & occasione pertractandis, ut advertit Anna Castell. allegat. 74. ubi agit de alio Principe Romano Comestabili Columna Regni Feudatario, pariter in dicto Sacro Consilio convento; & probatur ad evidentiæ, quoniam ut patet ex allegatis, & aliis, feuditas huiusmodi propositionem deduxerunt à Beneficialibus, & à conclusione, quæ in ea materia habetur, quod beneficiatus, quamvis diversè fori, conveniri potest in loco Beneficii, quod tamen intelligitur de causis spectantibus ad ipsum Beneficium, ejusque occasione, & sic merè realibus, secus autem in actionibus personalibus, seu aliis causis indifferentibus, ut quotiesiam praxis docet in Beneficiis, & Abbatibus, quæ in titulum, seu Commendam possidentur per Cardinales, Prælatos, & Curiales.

Hæc autem actio erat sine dubio personalis, quamvis feuda, pro quorum venditione instabatur, essent hæreditaria, quoniam ob defectum Regii assensus, sine quo aliquid dubio nulla hypotheca, nullumque jus in ipso feudo acquiri potest, legatarius super feudis testatoris pro legato non habet illam legalem hypothecam, quæ super aliis ejus bonis allodialibus, & indifferentibus sibi competit, cum id non pendeat à facto, & voluntate testatoris, qui nec vivens per contractum correlative, tacitam, vel expressam hypothecam constituere potest, unde propterea magis communiter receptum est, saltem in hoc Regno ejusque Tribunalibus, quod in feudis non intrat privilegium separationis bonorum, ex cuius beneficio regulariter creditores defuncti, & legatarii, quales quales illi sint, vincunt creditores hæredis, quantumvis hypothecarios anteriores, & privilegiatos, cujus contrarium est in his feudis, in quibus creditores hæredis cum assensu vincunt creditores defuncti sine assensu, ut non semel in aliis hoc eod. tit. ideoque respectu feudatium huic actrici non competebar nisi actio personalis, qualem ipsamet solum intentavit, instando cogi Feudatarium ad vendendum feudum in dicta actione personali, ut de pretio sibi satisficeret, & consequenter intrare non poterat dicta conclusio de Feudatario quamvis absente, ac diversæ originis, diversique domicilii, conveniendo in foro feudi, quoniam intelligitur in iudiciis realibus, seu rei persecutoris, aut aliis ad ipsum feudum ejusque rationem pertinentibus, unde propterea in consimili iudicio instituto in eodem Sacro Consilio contra Comestabilem Marcum Antonium Columnam, quamvis longè majora feuda in Regno possideret, ejusque Officialis esset, utpote possidens dictum officium Comestabilis, adhuc tamen causa remissa fuit ad Curiam Romanam, ut decifum testatur Thor. in compend. decif. part. 1. verbo forum rei, fol. 240. in miss. ex eisdem fundamentis, de quibus Anna dicta allegat. 74. neglecto altero, verè contemptibili fundamento, alleccionis in eam civilitatem, seu nobilitatem, & sedilia, cum verè indubitatum sit huiusmodi honorificas civitates, abque actuali habitatione, & domicilio, fori competentiam non inducere, nisi in iis, quæ ipsam civilitatem respiciunt.

Atque ad hæc comprobanda ponderabam eadem, quæ deducta habentur in Massanen. affectus, qui pecuniaria

sub tit. de jurisdictione, & foro competenti, ubi de iudicio introducto in Curia Romana contra Principem Ludovicum hunc fori, tam ratione originis, quam domicilii, subsecutum, pro negotiis pertinentibus ad Statum Plumbini, quoniam Signatura iustitie remisit causam ad partes, ex eo quod in eius negotiis representatur omnino diversus homo, adinstar habentis in commendam, vel administrationem plures Episcopatus existentes sub diversis Provinciis, cum similibus, ut ibi particulariter actum est.

Clarius vero, ac extra omnem difficultatem (cessante etiam preventionem) dicebam huiusmodi causam ad istum forum remittendam esse, non solum ratione originis, & domicilii rei conventi, sed etiam quia in hoc foro aderat hereditas, eisque caput, ac fere totum corpus, unde propterea extra controversiam, in isto loco heres à legatariis pro legatis quantitas conveniendus erat, cum quaestiones intrent, quando defunctus erat unius fori, heres vero est alterius, & corpus hereditatis saltem pro maiori parte bonorum in alio loco, ex deductis per Glof. & DD. in leg. quod legatur, ff. de iudicis, de quibus Peregrin. de fideicommissis art. 53. numer. 1. Molina de primogenitura, lib. 2. cap. 13. num. 73. Salgad. in labyrinth. creditorum part. 1. cap. 4. num. 27. Tapia decif. 33. & habetur ex professo particulariter actum in Montis alii, seu Maceraten. fideicommissi, & in Arelaten. pensiois sub dicto titulo de jurisdictione, & foro competenti, sed quando haec omnia ununtur, quia nempe eisdem fori sint heres, & defunctus, ac etiam bona hereditaria pro maiori parte, tunc videtur casus extra omnem controversiam.

Omnique dubitandi occasio in hac facti specie cessare quoque videbatur, ratione causae universalis, ob quam fori magis competens omnes ad se trahit, ex plenè collectis per Salgad. in labyrinth. part. 1. cap. 4. & seq. & omnes, quia videtur iuris principium theoreticè, & practicè absolutum; cum chim testatrix quamplura fecisset legata, ad quae hereditas minus idonea supponebatur, illud praesertim fecutor. 100. mill. filio fecundogenito, cuius est heres alter moderis Cardinalis Sabellus nepos, utique pro dignoscendo, an vires hereditariae suppetere, & an subsisterent, an quia fideicommissa aem hereditarium diminuentia, & quomodo in casu insufficientiae locus esset inter legatarios diminutioni, seu contributo, ad eundem est hic fori, qui est testatrix, & heredis bonorum pro maiori parte, ac etiam legatariorum, dum ipsa quocumque actrix erat eidem foro subiecta ratione originis.

Accedebat etiam altera circumstantia particularis, restituta ab interpretatione renunciationis, quam eadem actrix occasione dotationis fecit, ut supra, Bernardino fratri; ubi enim casus est aliquoties dubius, & interpretatio dignis, renunciatio vero est ob causam correptivam, tunc pro magis benigna interpretatione, favore renunciantis, vel respectu renunciantis faciendae, satis attenditur correptivitas, & an deo data sit ultra obligationem dotanti incumbentem, ita ut dici valeat eandem dotem, seu excessum esse preventivum pretium future spei renunciariae, juxta ea, quae habentur in Sabinen. & in aliis pluribus in sua materia sub tit. de renunciatione, hoc autem non nisi in hoc foro dignosci potest, non ratione quantitates patrimonii, tunc etiam ratione qualitates personarum, & consuetudinum, tam generalis Civitatis, quam particularis familiaris, ex quibus deus congruitas regulanda est, ex iis, quae frequenter habentur in sua materia sub tit. de dote, praesertim in Romana de Castellis, & sic multa concurrunt urgentia motiva, etiam singulariter considerata, multo magis eis infirmulunitis.

S U M M A R I U M.

- 1 De citatione Fundatarii in feudo, vel beneficiati in beneficio.
2 & 3 De duplici declaratione huius assumpti.
4 Quando Fundatarius debeat conveniri in loco feudi, & non possit conveniri in loco domicilii.
5 Quod pro legato non detur hypotheca super feudo.

ANNOTAT. AD DISC. XXXIII.

Utraea, quae in hoc discursu habentur de citatione faciendae feudatario in ipso feudo plura colligunt Ad den. ad Capyc. Lat. decif. 82. num. 4. & Baron. de citat. quæst. 12. n. 110. Atque ad instar habemus in beneficiato, qui bene citatur in loco beneficii, ex relatis per Baron. d. quæst. 12. n. 106. & seq. & in Addit. ad eandem quæst. num. 11. Vermitigliol. conf. 406. num. 2. & habetur de utroque sub tit. de ju-

dic. disc. 9. num. 18. & seq. ac etiam sub tit. de benefic. disc. 77. super citatione beneficiati, occasione procedendi ad privationem, aliaque poenas ob non residentiam.

Dupliciter autem temperanda videtur ista propositio. Primò nempe, circa illas citationes, quae percutiunt poenam, vel grave praedictum ipsius feudatarii, vel respectu beneficiati, qui citandus est, quamvis id sit occasione feudi, vel beneficii, puta in beneficalibus, ad effectum procedendi ad privationem ob non residentiam, vel ob aliud delictum; & in feudibus, ad effectum procedendi ad declarationem incurfus caducitatis, ob non praestitum servitium personale, vel reale, vel ob felloniam, sive ob aliam causam; ut scilicet procedat, quando incertum sit, ubinam ille reperitur, vel si habeatur notitia, attamen sit in loco, ad quem non patet, facilis, & tutus accessus, cum tunc sufficiat illum citare in feudo, vel in beneficio respectu; fecit autem, ubi habeatur notitia loci, in quo sit, ibique possit commodè citari personalem, eo modo, quo regulariter de iure requiritur, pro conumaciali condemnatione; & deductis in hac materia citationis d. disc. 9. de iudicis, atque in terminis beneficalibus in specie habetur d. disc. 77. de benefic.

Et secundo, ut id procedat in illis, quae concernunt ipsum feudum, seu beneficium, cum quo principaliter sit causa, adeo ut intret saepius insinuatam propositio, quod feudum censetur homo murus, cæcus, & surdus, qui citari non potest, quia non videt, nec audit, neque loqui potest; ut de propterea oportet citare eius Curatorem, vel Organum, qualis est feudatarius; eademque ratio, seu proportio intrat in beneficio, quia nempe agatur de oneribus, vel citationibus, quae sunt occasione onerum realium, & servitium, vel occasione iurisdictionum, & praeminentiarum, & ceteris, quae (sicut in praesenti) ubi agatur de causa indifferente, quae principaliter percutiunt personam, vel obligationem personalem ipsius feudatarii, sive beneficiati.

Quinimo etiam si id sit ex causa, & occasione ipsius feudi, vel beneficii, sed principale interesse sit personae, quia nempe citatio fiat in causa, in qua agatur inter plures invicem contententes de pertinentia illius feudi, vel beneficii, quoniam tunc ipsum feudum, vel beneficium non dicitur esse in causa, neque habet interesse, cum nil eius interest, an ubi magis quam ab altero administratur, & per consequens citanda est persona, eo modo, quo in aliis eius causis indifferenter citanda esset.

E converso feudatarius, qui existat in diverso loco, aliquando dicere potest, se non posse, nec debere citari, & conveniri in loco, in quo reperitur, sed quod debeat citari, & conveniri in feudo, sive in eo principatu, in quo feudum existat, quoties non agatur de obligatione merè, ac principaliter personali, sed de negotiis concernentibus aliquod feudum, vel illud patrimonium, ob redactionem personarum, quodque non obstante identitate personae materialis, tot fingantur personee diverse, quot sunt feuda, vel sunt patrimonialia, ex iis, quae habentur sub tit. de iudic. disc. 90. ac etiam sub tit. de iudic. disc. 3.

Reliqua vero, quae in hoc discursu continentur, percutiunt materiam competentis fori, de qua agitur sub tit. de iudic. disc. & for. compet. ac etiam d. disc. 3. de iudic.

Et quod pro legato non detur hypotheca super feudo, ut in praesenti discursu, Revertet. decif. 366. n. 3.

C U S E N T I N A P R E T E N S I J U R I S P A S C E N D I

P R O A R C H I E P I S C O P O,

C U M

C O M M U N I T A T E, E T H O M I N I B U S O P P I D I T E R R A E N O V A E.

Causa disputata in S. Congregatione Immunitatis, & resoluta ut infra.

An & quando Castra, vel alia bona concessa per Regem Ecclesiae, censentur concessa in feudum, vel in allodium ad effectum competentie fori in causis, quae occasione eiusdem rei concessae tractandae sint.

S U M M A R I U M.

- 1 Falli series.
2 Clerici, & Ecclesia subiacent Principi laico ratione feudi.

- 3 An Episcopus procedat ad Censuras in casibus propriae mensae, & contra Diocesanos remissos.
4 Castra, & loca iurisdictionalia in Regno praesumuntur feudalia.
5 Fallit in Ecclesia, poenae prope sumuntur alioquin.
6 De pluribus signis, & circumstantiis excludentibus feudalityatem.
7 Non potest quis esse Dominus, & Feudatarius, & feuda reverfa ad dominum desinunt esse feuda, & immutari possunt utrum am in nova concessione.
8 Decisio controversae.

D I S C. XXXIV.

Cum Ecclesia Metropolitana Cusentina, ex antiquis concessionibus Principum Normandorum, antequam forte Regium nomen in illis regionibus introducteretur, sive primavorem Regem, quando adhuc probabilis feudorum usus non erat introductum, possideret Oppidum, seu Castrum S. Lucidi, intra eius Diocesani finem, in allodium; Rex autem Alphonsus Secundus illud cuperet in pleno dominio, idcirco de anno 1494. cum Beneficio Apostolico in forma, sicut evidentem, permutatum fuit cum quibusdam tenentis sitis in Diocesi Rossanen. ibi Cursi nuncupatis, quarum una est in Territorio Oppidi Terrae novae, in Regem obvenit ex publicatione bonorum Principis Bisiniani, quae tenentia data fuerunt pleno jure, ac francha, & libera ab omni onere, & servitute; & quamvis Cives, & incolae Oppidi praedicti praetendunt in dicta tenentia habere jus patendi, nihilominus Archiepiscopus pro tempore se conservavit in pleno dominio, & libertate, compescendo dictorum Oppidanorum attentata, vel cum Regis provisionibus iuxta regulam text. in cap. si Clericus Laicum, de foro competenti, vel cum proprio gladio spirituali censuratum, juxta ea, quae in casu consimilibus controversae habentur in Cotonen. censuratum sub titulo de jurisdictione, & foro competenti, ubi etiam istius causae mentio habetur; cum autem moderno tempore Oppidani praedicti alicujus potentioris brachii opem habentes, de facto, expulsi, vel turbati colonis, & pastoribus, animalia in dictam tenentiam immisitissent, hinc Archiepiscopus servatis servandis eos declaravit per publicos cedulones incurfos in Censuras contentas in Sacris Canonibus, & Bulla Coenae contra occupatores, & perturbatores bonorum Ecclesiae, atque post varios caesus re delata ad S. Congregationem immunitatis, duo praetendebatur per dictos Oppidanos, primò declarari invalidas dictas Censuras ex duplici defectu iurisdictionis, quia scilicet in causa propriae mensae, & quia cum non subditis, dum tam persona, quam bona erant extra Diocesim, juxta firmata in Cotonen. Censuratum 4. Martii 1667. coram Caspinea. Et secundo, quia cum ageretur de feudis ab Ecclesia ex feudali concessione Regis possessis, causa remittenda erat ad ipsum Regem ejusque Magistratus, & Tribunalia, in quibus eam quoque pendere supponebatur absque aliqua Ecclesiastica jurisdictione, vel immunitatis perturbatione, dum in causis feudi, ipsaque feudum concernentibus, etiam Clerici, & Ecclesiae subiacent foro Regis tanquam Domini directi, juxta textum clarum in cap. ex transmissa, & in cap. sequenti, de foro competenti, & est propositio apud feudistas, ac etiam Ecclesiasticos theoreticè, & practicè receptissima, de qua hoc tit. frequenter.

Super primo objecto scribens pro Archiepiscopo deducebam eadem, quae habentur deducta in eadem Cotonen. sub titulo de jurisdictione, & foro competenti, ac etiam quia in praesenti causa cessabant difficultates in praedicta alia eadentes, ex duplici circumstantia, primo scilicet quia praeventivè Archiepiscopus timens casum, per literas Apostolicas in forma Brevis obtinuerat ab Alexandro VII. facultatem procedendi ad Censuras, aliaque juris remedia contra huiusmodi perturbatores, quamvis isti, & bona essent extra propriam Diocesim; & secundo quia, ut patet ex eadem prima decisione Cotonen. & claris sex secunda, quae discursu potius nomen meretur, edita sub die 16. Novembris ejusdem anni, ille Baro, alique saeculares deposuerunt exactas pecunias, ac etiam fe promptos offerebant cavere de parente Ecclesiae, & Rota mandatis, quod praeferebat obedientiam à futuris molestiis, & perturbationibus, donec causa decideretur, quorum utrumque in praesenti cessabat, ut de hac eadem causa habetur in dicta Cotonen.

Quoverò ad alterum punctum feudalitytis, super quo praecard. de Luca, Lib. I.

sertim in prima propositione, dilata resolutione, mandatum fuit strictè scribi, & informari debere; dicebam, etiam cum sensu veritatis, nulli prorsus fundamento dictam praetentam feudalityatem innixam esse, quoniam licet in puncto juris juxta magis communem, & veram opinionem, Castra, & loca etiam iurisdictionalia cum Vassallis penes quosque privatos ex Principis concessione existentia, non confitto de feudali qualitate, praesumantur alodialia potius quam feudalia, eò quia feudum dicitur servitium, quae in dubio non praesumitur, ex deductis in Clomacen. alius Comaclen. Vallium, in Lucani jurisdictionis, & in aliis frequenter hoc eadem tit. nihilominus in Regno Neapolitano, regula est in contrarium; quod scilicet Oppida, & loca iurisdictionalia cum Vassallis, non confitto de alodialitate, praesumantur potius feudalia, ut apud proximè allegandos, & pariter hoc tit. pluries.

Et tamen quando agitur de concessione facta Ecclesiae, etiam in Regno praedicto, non obstante dicta contraria regula cum privatis, recepta est dicta regula juris communis pro alodialitate; quaequid sit de alio dominio, & regulibus, sicut in Constit. Regni iustitiarum nomen in fine, ubi etiam Afflic. Anna fongul. 71. Franch. dec. 131. in princ. latè Apont. decif. 2. num. 19. vers. nunc sic, & per totum, & in lectura feudali. 1. in preliud. num. 72. Capyc. Lat. consil. 74. num. 106. apud quos ceteri.

Clarius vero, ac extra omnem dubitationem in hac facti specie ex pluribus ejus circumstantialibus, cum Vassallis, sed de tenentis, & praedictis rufficis ad culturam, & pasca, licet enim non implicet in huiusmodi quoque bonis adesse qualitatem feudalem, quae etiam in simpliciter praestatione pecuniaria adesse potest, ex deductis in Romana annexae praestationis hoc eod. tit. nihilominus in dubio id satis conserat ad exclusionem feudi, & inclusionem allodii, ut habetur in Mantuana feudi pariter hoc tit.

Secundo, quia huiusmodi bona subrogata fuerunt in locum dicti Castris S. Lucidi, cum quo permutata sunt, quod Castrum in ipsa permutacione enunciatum ad Ecclesiam pleno jure spectare, per quae verba utique excluditur feudalis qualitas verè tunc nunquam impressa, cum illud possideretur per Ecclesiam ex concessione Roberti Guiscardis, antequam Regium nomen introducteretur, & de tempore quo feudorum usus ibi ignotus erat, dum omnia dominia ita divisa erant in plures Principatus liberi allodii, idè quae intrat regula subrogatorum, &c.

Tertio, quia in eadem permutacione Rex expressè promittit huiusmodi tenentis esse francas, & liberas ab omni onere, & servitute, quod pariter in verbis expresse excludit feudalityatem importentem onus, & servitute; quarto, quia non reperitur descripte in quinternionibus Regiae Curiae, in qua descripta sunt omnia feuda recta, & in capite, quaternata proinde nuncupata, unde propterea ea, quae ibi non sunt descripta, dicuntur potius feuda plana, & de tabula, alodialium jure censenda, ex deductis praesertim in Mantuana bonorum hoc pariter tit. Et quinto demum, quia pro feudis solvitur ad oha, loco feudalis servitii subrogata, de cuius solutione nunquam constat; illud etiam ponderando, quod non agitur de gratuita concessione facta per Regem in forma investiturae, sed de contracta merè correptivo in forma, sicut evidentem, tanquam à privato, unde propterea ex dictis omnibus infirmulunitis, casus videbatur omnino planus, potissimè quia non agebatur de puncto jurisdictionali circa cognitionem causarum cum subditis, & Vassallis, ac appellationes, & recursus ab Episcopis, vel Praelatis, Castra, & loca iurisdictionalia possidentibus ex Regia concessione, juxta quaestionem, de qua plenè in Lucana jurisdictionis hoc tit. sed de puncto, an adesse illa vera, & propria feudalitytis, ob quam unice, Ecclesiae, vel Clerici, in concernentibus ipsum feudum, subiacent foro Principis laici Domini directi, quae circumstantia cessante, indubitata est exemptio.

Et quamvis replicaretur de antiqua huiusmodi bonorum qualitate, & natura, quod scilicet possiderentur in feudum per Principem Bisiniani, ob cuius imputationem de crimine lese Majestatis publicata fuisset, ac per Regem possiderentur: nihilominus istud erat leve argumentum, quoniam ut alias hoc eod. tit. habetur, non potest quis esse Rex, & Baro, seu Dominus, & Feudatarius, quoniam esset dare servitutum in re propria, ac effici servus sui ipsius; ideòque factò casu devolutionis feudorum, vel ob lineam finitam, vel ob felloniam, aut aliam causam, feudum extingui dicitur, atque, co-reducunt ad suam primaviam unitatem.

rotum dicitur allodium, & ejusdem naturae, adinstar aquarum, quae exeunt ad mari, diversas affluunt naturas, dum aliae sulphureae, aliae acidae, aliae primariam salitatem qualiter retinent, &c. sed redeunt ad mare, & omnes pariformiter effluuntur salitatem, ac antiquam, & primariam naturam affluunt, neque imitantur, postquam ad Regem reversantur, immutatae naturam, ac ea, quae prius erant feudalia, concedi in allodium, vel in conventio, ea, quae erant allodialia, concedi in feudum, seu feudo addi, & incorporari, ex deductis per Rovit. *conf. 101. lib. 2. cum similibus*, & sic inspecta etiam veritate, illa praesentia feudalia nullum habebat probabile fundamentum, atque talis in bina propositio-  
ne fuit sensus Sac. Congregationis absque difficultate, quae solum habita fuit in primo quodam invaliditatis censuratum, ex defectu jurisdictionis contra non diocesanos, de quo in dicta Coronen. *sub tit. de jurisdictione*.

**HYDRUNTINA BONORUM  
PRO CAPITULO ECCLESIAE  
CATHEDRALIS  
CUM  
MONASTERIO MONIALIUM SANCTISSIMAE  
TRINITATIS NEAPOLIS.**

*Causa pendet in Rota.*

Bona possessa per particulares intra feudum, an, & quando censentur feudalia, seu feudo redditicia; & quatenus sint talia, quales effectus exinde resultent, tam circa devolutionem in casu lineae finitae, quam circa prohibitionem alienationis.

**SUMMARIUM.**

- 1 Facti series.
- 2 An, & quando Dominus directus ob factum casum devolutionis capiat possessionem, & quis obtinere debeat in possessio.
- 3 De quo casu proprie agant Hostiens. & Canonista in cap. n. de iure iur.
- 4 Bona per particulares possessa in feudo, seu tenimento alienantur, an praesumantur feudalia, seu redditicia.
- 5 Feudum est universitas, sed disputatur an sit factus, vel iuris.
- 6 De qualitate bonorum in territorio inclisive.
- 7 Participatio fructuum per quosdam arguit dominium.
- 8 Jus Coloniae, seu utilitas domini an sit transmissibile ad quoscumque.
- 9 Emphyteusis Ecclesiastica in dubio censetur pro solis hereditibus sanguinis.
- 10 Adeffectum devolutionis consistere debet de investitura, ejusque tenore.
- 11 Quando etiam non docto de investitura, concessio censetur restricta ad solos heredes sanguinis.

**DISC. XXXV.**

**A**ntiquo ex concessione, vel primavorum Regum, vel Principum antea Regii nominis introductionem in ea regione dominantium, Capitulum Ecclesiae Metropolitanae Hydruntinae, possidet in illius Civitatis, vel Diocesis territorio quoddam feudum rusticum, seu tenementum nuncupatum Sanctae Mariae de Trullazzo, intra cuius fines, juxta illam regionem, plures particulares ex ejusdem Capituli concessione possident praedia vulgo possessiones nuncupata, sub obligatione respondendi eidem Capitulo quartam partem fructuum, ac etiam quandam praerogativam pecuniariam, non omnino uniformem, sed juxta diversas conventiones, ex temporum, seu terrarum particularibus bonis ibi possidentibus, erant Marchiones Corinthii solum una femina Monialis in monasterio Sanctissimae Trinitatis Neapolitanae, donec illa vixit, percepit ad praedictam praedictam omnimodam extinctionem passa est, Capitulum juxta retroactam observantiam in similibus casibus, dictorum bonorum possessionem accepit, & intentante Mofasterio iudicium spoli coram Ordinario, prodit ab isto sententia Capituli absolutoria, a qua interposita appellatio, & commissa causa in Rota coram Cerro, ex parte ejusdem Mofasterii obtentum fuit subferri dubium in eodem iudicio spoli, an scilicet illud esset reintegrandum, in cu-

jus disputatione habita sub die 27. Maji 1668. nulla desuper capta resolutione, mandatum fuit videri de bono jure, super quo princeps alter ego, & ceteri per hac parte Capituli scribentes insistebamus, & merito.

Si quidem in huiusmodi controversiis in possessorio haberi solitis, inter Dominum directum, & haereditas Domini utilis, quoties Dominus directus non est Princeps habens Fiscum, & supremam auctoritatem, ita ut praedicare valeat illam Fiscalium propositionem, de qua in Firmana feudi, & in Massanen. Casorum, ac in aliis hoc tit. quod Fiscus non ligat manibus, vacuis, sed est persona privata, ut frequenter contingit in materia emphyteutica, recepta distinctio esse solet, quod aut clarum est Domini directi bonorum jus, super facto casu devolutionis, & possessio propria auctoritate per eum capta utilis domini cum directo reintegrari subsistitur, neque spoliativa dicitur, aut praesentia devolutio est aequaliter dubia; & tunc in possessio ad favorem haereditas Feudataria, vel emphyteutae respondendum est, donec in petitorio casus decidatur, ut habetur de consuet. in dicta Massanen. Casorum *hoc tit.* in his terminis feudaliibus, & in terminis emphyteuticis colligunt Gregor. & Aden. *decis. 105. Rota decis. 339. num. 1. & seq. pari. 5. recent. in Auximana praedicti coram Dunozeo decis. 92. post Salazar. in labyrinth. in qua praesertim canonizata fuit possessio Domini directi, & in Romana domorum 15. Decembris 1649. & 18. Februarii 1650. coram Bichio, quarum secunda. *est decis. 17. pari. 11. recent.* ubi pariter canonizata possessio Dominatione boni iuris cum similibus.*

In hac autem disputatione, quamvis non omnino maturum, ad determinatum iudicium efformari poterit, tum ob adhuc non audium Rota iudicium, tum etiam quia ex parte Mofasterii actoris principaliter institutum, fuit in dicto possessio, quae extremorum iustificationes, duas efformabat in inspectione, nam scilicet circa directum domini Capituli, & an iustificaretur illa bona esse feudalia, seu de membris, & ex cadentibus feudi, alteram circa factum casum devolutionis ob finitam lineam, itante quod non constabat de investitura, ejusque tenore per scripturam.

Quatenus pertinet ad primam, observabam traditionem Hostiensis, & aliorum in cap. n. de iure iur. quam moderniorum, confundendo unum casum cum altero, adhibent in omnibus questionibus cadentibus super rei feudaltate, vel allodialitate, de quibus frequenter hoc tit. praesertim magis distincte in Clemen. Vallium, verè, & proprie percutere caelum praesentis controversiae, ubi scilicet questio feudaltatis est inter Feudatarium, seu Dominum, & possessorem alicujus universitatis bonorum feudo aequipollentis, & Vasallos, seu particulares in eodem feudo, seu tenimento, & corpore universali, praedia, & bona particularia possidentia, an scilicet illa praesentantur feudalia, seu feudo redditicia, ac de eius excedentibus, & pertinentiis, vel potius libera, & allodialia, solum in iurisdictione, & jure territoriali subjectionem habentia.

Et licet juxta dictam traditionem regula assistat allodialitatem ob praesumptionem in dubio assistentem libertati, & resistentem servituti, nihilominus, ut bene advertit Afflic. in cap. 1. de controversiis inter masculum &c. num. 9. & seq. & numer. 19. qui jure merito in hoc individuali puncto magister nuncupari potest, upote omnium latius, & melius materiam tractans, questio potius facti, quam juris dicenda videtur, quae potius facti decidenda, spectata scilicet natura omnium aliorum bonorum intra idem feudum, seu universitatem existentium, si enim reliqua omnia sunt feudalia, seu feudo redditicia, ita ut non constet, vel in universum, vel saltem in ea regione, seu contracta, alia adesse bona libera, vel adesse rara, & in modica quantitate, tunc probata dicitur adeem qualitas in bonis, de quibus est controversia, ut etiam repetit idem Afflic. *decis. 267. ubi Aden. & sequuntur ceteri apud Menoch. conf. 181. nu. 98.* & conferuntur dicta a simili in materia emphyteutica per Fulgin. *de emphyteusi in praedictis quest. 8. num. 17.*

Cum enim feudum dicatur universitatis continens jus universale complexivum plurium membrorum illud corpus constituentium, Camerac. in cap. Imperialium pag. 39. in marginali. A. & B. & ceteri feudalia communiter, disputantur solum questionem, an dicatur universitas facti, vel juris, ex collectis per Amicangel. *quest. feudali. 3.* ubi questionem disputat ad partes; idcirco, si reliqua membra sunt unus naturae, non videtur in dubio dicendum, quod unum membrum, de quo agitur, diversam naturam habere debeat, nisi

nisi de huiusmodi immutatione constet, facta ab eo, qui id faciendum habeat potestatem.

Ad quod satis conferre observabam firmata in Clusina apud Mantic. *decis. 17. & 97.* super uniformi natura colonica omnium bonorum in eo territorio existentium, donec de libertate alicujus rei, tanquam de limitatione regulae generalis in dubio non praesumenda doceatur, ut in proposito ejusdem territorii, de quo agitur apud Mantic. habetur etiam in Romana, seu Perusina bonorum *hoc eod. tit.*

Et idem cum in facto bene iustificaretur, omnia alia praedia in hoc feudo existentia, per alios particulares possessa, esse feudo redditicia, & obtineri ex Capituli Feudatarii concessione, absque eo quod doceretur, in eadem bonorum universitate aliqua adesse libera, idcirco quoad hunc primum punctum, probati scilicet domini directi, videbantur esse in casu indubitabili, potissimè verò, ac extra omnem controversiam ex observantia eorumdem bonorum uniformi, ac in reliquis, quod scilicet ex eis, ultra quandam praerogativam pecuniariam, quae solum juxta temporum, vel bonorum qualitatem, & situm supponebatur difformis, aderat uniformis participatio fructuum per quodam, quod est clarum signum domini, ac respective iustitiam Coloniae in particularibus, ut advertitur apud Mantic. *decis. 17. & 97.* quod etiam docet praxis aliquorum Casorum, & locorum Urbis adjacentium, quod scilicet dominus loci habet, nedum in iurisdictione, & jure territoriali universum territorium, sed etiam in privato dominio, unde propter omnia bona, quae per Incolas, & Vasallos, alioque particulares in eo territorio possidentur, non confitio de libertate, censetur de illius directo dominio, & redditicia in certa quota fructuum, ut est praesertim Casuum Montisporii, de quo in Tusculana bonorum vacantium *hoc eodem tit.* cum similibus, & in proposito hujus Provinciae Hydruntinae habetur in Hydruntina onerum *sub tit. de Regalibus*, & sic quoad hanc primam inspectionem, cum sensu etiam veritatis, dicebam casum videri planum.

Difficultas autem resedebat in altero puncto, seu in secunda inspectione, an scilicet huiusmodi bona, jure iustitiam Coloniae ut supra per particulares possessa, essent restricta ad quoscumque extraneos haereditas, vel potius restricta ad illos sanguinis, quibus defecit ad dominum devolverentur; & in hoc difficultatem facere videbantur firmata in dicta Clusina apud Mantic. super huiusmodi Coloniae naturam, seu qualitatem, quod scilicet essent ad quoscumque transitoria, ut etiam habemus de consimilibus bonis Abbatis Farsen. juxta deducta in Farsen. *sub tit. de emphyteusi*, atque, excepto casu Fisci successoris in bonis vacantibus, admittitur in d. Tusculana *hoc tit.* ita frequentiori observantia docente.

Satisque urgere videbatur conclusio in Rota, & Curia recepta, de qua in Mediolanen. & in Aquilana, ac in aliis *sub tit. de emphyteusi*, quod scilicet quamvis emphyteusis Ecclesiastica de sui regulari natura censetur restricta ad haereditas sanguinis, ex deductis *decis. 427. pari. 9. & 209. pari. 10. recent.* & in aliis, nihilominus ad effectum devolutionis constare debet de investitura, ex qua dignoscatur de huiusmodi restrictione, quoniam licet talis solet esse huiusmodi bonorum natura, nihilominus dantur etiam bona emphyteutica Ecclesiastica, seu aliis de directo dominio Ecclesiae ad quoscumque haereditas transitoria, quae sola contraria possibilitas, juxta receptum vulgare axioma, sufficit ad excludendam illam consequentem, & perfectam probationem, quae incumbit domino agenti ad huiusmodi devolutionem.

Verum his non obstantibus, quamvis in unica disputatione super non omnino maturum, & determinatum iudicium pro veritate efformare poterit, attamen satis probabiliter mihi videbatur bonum jus Capituli, ex eadem ratione causae universalis, seu naturae aliorum consimilium bonorum, quae pariformiter juxta eadem Universitatem existentia, responsiva sunt, cum ex retroacta observantia in illis, quorum linea defecerunt, ac etiam ex agnitione aliorum actu possidentium, & contra proprium interesse loquentium, constare talem esse bonorum naturam, satis in idem conferente dicta praesumptione, regulariter militante in bonis Ecclesiae, ac etiam quia agitur de feudo, cuius regularis natura est, ut non sit ad extraneos haereditas transmissibile, idcirco, huiusmodi concessiones quandam subferri speciem continentem, eandem regulam habere debeant, ex propositione, de qua satis frequenter in aliis hoc tit. quod sub feuda regulantur a feudo, diversaeque naturae

esse non debent, licet ista consideratio sola, & de per se non videretur multi momenti, cum non veritarem in feudo recto, & proprio subiecto devolutionis per lineam finitam, upote possessio per manum mortuam, ac etiam quia incertum erat, an descriptum esset in Regiis quinternionibus, & an solveret ad eam, quibus circumstantiis cessantibus, cessat qualitas feudalis, potissimè verò per Ecclesiam, in qua praesumptio potius est pro alodio, ut habetur praesertim deductum in *Cusentina hoc eod. tit.*

**SUMMARIUM.**

- 1 De qualitate feudali, vel allodiali.
- 2 Quando procedi possit ad censuras contra non subditum.
- 3 Feudatarius Ecclesiasticus in causa feudi convenitur coram laico domino feudi.
- 4 An quis possit esse Rex, & Baro.

**ANNOTAT. AD DISC. XXXIV.  
& XXXV.**

**D**e principali puncto contento in his discursibus super qualitate feudali, vel allodiali, habetur supra in *annoti. 1 ad disc. 2.* ubi videndum.

Et de contentis in istorum primo, circa facultatem proferendi censuras, etiam contra non subditos, pro defensione bonorum, & jurius Ecclesiae, habetur plenius ad *disc. de iurisdic. disc. 47. & 48.*

Et de competentia fori, quodque etiam Clericus, vel Ecclesia in iis, quae concernant feudum, subiacet foto infeudantis, quamvis saecularis, habetur infra *disc. 55. & in aliis.* Atque super puncto, an quis possit esse Rex, & Baro, & quomodo id procedat, habetur infra *disc. 61. & disc. 82. & de regal. disc. 80.* ac etiam *tit. de praeiud. disc. 29.* & in aliis.

**MONTISPELUSII  
PRÆLATIONIS  
PRO THOMA DE GUEVARA,  
CUM FRANCISCA MARIA GRIMALDA.**

*Responsum in causa veniente in Sacro Consilio Neapolitano, etiam cum sensu veritatis.*

De jure protomiseos competens, ratione sanguinis in feudis, an locum habeat in feudis Regni Neapolitani qualitate hereditariam admixtam habentibus, & quid ubi agitur de venditionibus judicialibus, & sub hasta.

**SUMMARIUM.**

- 1 Referuntur Doctores exteri ultra Regnicolas agentes de jure protomiseos.
- 2 De Doctores Regnicolis utramque opinionem tenentibus, & quid iudicatum sit.
- 3 Regnum Neapolitanum antiquius dicebatur Regnum Apulia.
- 4 Distinguntur species feudi pacti, & providentiae, hereditarii, & mixti, & in qua specie intrat jus protomiseos.
- 5 De feudo mixto hereditariam qualitatem exigente, an requiratur respectu primi acquirentis, vel etiam ultimorum, & an suffragetur inveniarium, & de differentia feudis mixti de jure communis feudorum, & de jure Regni.
- 6 De alia differentia inter feuda Regni Neapolitani ad alia circa facultatem haereditas impugnantiam factum auctoritate.
- 7 Quae sit vera ratio juris protomiseos in feudis.
- 8 Quo casu recipienda sit opinio volentium etiam in feudis hereditariis intrare jus protomiseos.
- 9 De alteravatione, in qua fundatur jus protomiseos, quae impugnatur.
- 10 An text. in l. dudum, C. de contrah. empt. specialiter limitetur de jure feudorum.
- 11 De historia juris civilis, quando illud compilatum, receptum, & usitatum fuerit.
- 12 Jus feudale derivat, ac desumptum potius est a jure Lombardorum.
- 13 Ubi affirmativa opinio concedens jus protomiseos in feudo hereditario recipienda esset, procederet in alienatione voluntaria, & ex privata conventionione, non autem sub hasta, & auctoritate judiciali.

